

19

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE LICA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG HUMANITARNOG
PRAVA POČINJENA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991. GODINE

IZJAVA SVEDOKA

PODACI O SVEDOKU:

Prezime: Morina

Ime: Halil

Ime oca: Halit

Nadimak:

Pol: muški

Datum rođenja: 19.11.1936.

Mesto rođenja: Landovice

Nacionalnost: kosovski Albanac

Veroispovest: muslimanska

Jezik/jezici koje govori: albanski, srpski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od navedenih): albanski, srpski

Jezici korišćeni u toku razgovora: engleski, albanski

Trenutno zanimanje: penzioner Prethodno: poljoprivrednik

Adresa:

nije dat broj telefona

Datum(i) razgovora: 4. i 5. oktobar 2001.

Razgovor(e) vodio: Clifford Smith

Prevodilac: Asllan Tahiri

Imena svih lica osoba prisutnih tokom razgovora: kao gorenavedeno

Potpis/paraf:

POTPIS SVEDOKA:
/paraf/

OSTALI PRISUTNI:
/paraf/

IZJAVA SVEDOKA

Rođen sam u Landovici, gde sam i proveo ceo svoj život. Oženjen sam i imam osmoro dece, starosti od 24 do 46 godina. Selo Landovice se nalazi oko sedam kilometara severno od grada Prizrena, na glavnom putu ka Đakovici /Gjakovë/, u opštini Prizren.

Početakom 1999, bilo je oko 120 kuća u selu. Procenjujem da su u 100 kuća živeli kosovski Albanci, a u ostalim su bili Romi. Ukupno je bilo oko 1.300 meštana. Moje imanje je drugo levo kada se u selo ulazi glavnim putem iz pravca džamije.

Godine 1958, završio sam vojnu obuku u jedinici protivvazdušne artiljerije u Brčkom, u Bosni, i kasnije u Novom Sadu u Srbiji.

Zamolili su me da posebno govorim o uništenju džamije u mome selu 1999. Prvo ću, međutim, da kažem nekoliko reči o događajima koji su do ovoga doveli.

Dana 26. marta, oko 10:00 sati, pripadnici OVK-a /Oslobodilačka vojska Kosova/ su ubili u našem selu tri srpska vojnika VJ. Srbi su na ovo odgovorili istog dana u roku od sat vremena. Mešovite srpske snage, VJ, policija i paravojne formacije su stigle u selo. Došli su sa nekoliko tenkova, oklopnih transportera, praga i topova. Bilo je puno vojnika, od vinograda pa sve do glavnog puta. Došli su iz pravca motela, na vrhu brda, iz Prizrena /kao u originalu/. Kako su dolazili, palili su kuće na prilazu selu.

Nisu pokušali da uđu pravo u selo već su ga najpre granatirali. Ovo je počelo oko 11:00 sati i trajalo do 15:00 sati. Donji deo sela je bio teško oštećen, sve je to bilo u civilnom vlasništvu. U selu nije bilo pripadnika OVK u to vreme. Pripadnici OVK se nisu krili u selu, ni tada niti ikada pre.

Ćerka moga rođaka, Njomza Morina, stara 15 godina, je u granatiranju nastradala kao i njena majka, Fatime Morina, stara 44 godine, i još 11 drugih meštana. Sećam se imena troje njih:

Ismet Gashi, rođen 1952,
Dalife Gashi, 70 godina,
Festime Morina, 2 godine.

Upravo sam razgovarao sa svojim rođakom, koji mi je pomogao da se setim imena i drugih nastradalih:

Afrim Gashi, 16 godina,
Bukurije Qareti, 36 godina,
Luljeta Qareti, 28 godina,
(gorenavedena žrtva je kasnije nađena u masovnoj grobnici poznatoj pod nazivom "Streljana", na putu između Prizrena i Suve Reke),
Gzim Qareti, 13 godina,
Nazlije Qareti, 15 godina,
Diellza Qareti, 18 meseci,
Kushtrim Selimaj 7 godina,
Kosovare Selimaj, 9 godina.

Telo gorepomenute kosovske Albanke je kasnije pronađeno u grmlju u selu. Ostala tela do dana današnjeg nisu pronađena.
Pored toga, povređeno je još najmanje 13 civila.

Kad su završili sa granatiranjem, mešovite srpske snage su ušle u selo. Bili su to policija i regularni vojnici i bilo je jasno da zajedno sprovode akciju. Išli su od kuće do kuće i ubijali kad su mogli. Tada je nastradalo još troje:

Avdi Morina, 60 godina,
Avdi Gashi, 53 godine,
Hadije Gashi, 65 godina, ona je bila hendikepirana. Srbi su je spalili u njenom dvorištu. Nisam video kako ih ubijaju, ali sam posle pronašao tela.

Otišao sam i sakrio se pored potoka blizu moje kuće sa ženom i bratom Esatom. Ostali smo tamo tri sata. Mislim da je svega troje ljudi ostalo sakriveno u selu. Ostali su pobjegli u dva različita pravca. Pola ih je otišlo u šume i brda, prema severoistoku i na kraju su se domogli obližnjeg sela Srbica odakle su nastavili ka Prizrenu i albanskoj granici. Ostali su otišli jugozapadno ka selu Tupec, koje je takođe blizu, i potom nastavili u Albaniju. Jednog meštantina, Shefkija Jaha, starog 50 godina, vojnici su istog dana odveli kao zatvorenika i otada ga niko nije video.

Vojnici su se povukli iz sela oko 19:00 sati. Sa mesta gde sam se nalazio, video sam da džamija gori jer se dimilo. Kasnije sam izbliza pogledao zgradu i video da su izgoreli drvena konstrukcija, nameštaj i tepisi.

Moja kuća je izgorela pa sam ostao u kući moga brata koja je odmah pored moje.

Sledećeg dana, 27. marta 1999, u 08:00 sati, moj brat i ja smo, zajedno sa Ruzhdijem Gashijem, takođe meštatinom, otišli da vidimo tela ubijenih. Tražili smo mlađi svet u selu da nam pomognu da ih sahranimo, ali nikog nije bilo. Morali smo da ostavimo tela gde su i bila. Pokrili smo ih čaršafima i ćebadima.

Oko 75% sela je bilo spaljeno, osim zaseoka Kalimash /kao u originalu/, koje nije bilo tako oštećeno.

Toga dana, 27. marta, u 11:00 sati, video sam iz svoje kuće kako 20-30 vojnika VJ ponovo dolaze u Landovicu. Bili su obučeni u uniforme maslinaste boje, nekoliko ih je bilo u maskirnim uniformama, imali su džip i veće vojno vozilo.

Jedna grupa vojnika je otišla do kuća na brdu gde je ubijeno onih trinaestoro ljudi koje sam naveo. Druga grupa je otišla do kuće pored moje, gde je bilo jedno telo. Treća grupa, u kojoj su bila njih trojica vojnika, su otišli do džamije u pincgaueru. Primetio sam da su nosili dve bele trake oko ruke.

Gledao sam sa prozora na spratu svoje kuće. Video sam kako dvojica vojnika ulaze u džamiju, posle su im se pridružili i ostali. Nisam video da li su nosili nešto sa sobom. Ostali su unutra 3-4 minuta i potom izašli. Tada su im se pridružili i ostali vojnici koji su izlazili iz sela i svi su otišli. Najviše 10 minuta kasnije, čula se velika eksplozija. Pogledao sam u pravcu džamije upravo u trenutku kad je pao minaret s kule koja se rušila. Kako je pala, pod njim se urušio krov džamije. Tada još nisu granatirali, džamija je namerno razneto.

POTPIS SVEDOKA:
/para/

OSTALI PRISUTNI:
/para/

VJ se vratila oko 12:30 sati istog dana, 27. marta, u kamionu sedmotoncu marke "Zastava". Imali su takođe i dva ili tri pingauera. Bilo je 20-30 vojnika u regularnim maslinastim vojnim uniformama. Jedan džip sa vojnicima je ostao na brdu, na glavnom putu pored džamije. Nije bilo policije. Gledao sam sa krova kuće moga brata. Bili smo dovoljno blizu da čujemo kako vojnici utovaraju nešto u kamione, ali nismo mogli da vidimo šta rade. Čuo sam komandanta kako kaže svojim vojnicima: "Brže, brže". Nakon što su otišli, popeo sam se na brdo i video da nema više leševa. Bili su ispred kuće Ismeta Gashija.

Oko 3. aprila, napustio sam selo sa ženom i bratom. Bilo je suviše opasno da ostanemo. Otišli smo u Srbicu, gde smo ostali sledećih pet dana kod mog nećaka Jemina (Binak) Thaqija.

U Srbici je tada bilo još 6 meštana iz Landovice, ali i 800 iz Pirane, koje je sledeće selo kada se ide glavnim putem iz Landovice za Prizren. Ovi su ljudi 25. marta izbačeni iz svog sela.

Dana 8. aprila 1999, oko 15:00 sati, u Srbicu je ušao veliki broj mešovityh srpskih jedinica - vojnika i pripadnika paravojnih formacija. Dovezli su se u vojnim vozilima i kolima. Neki pripadnici paravojnih formacija su imali brade kao četnici i nosili su crvene marame oko glave. Rekli su lokalnim Srbima (u Srbici) da su izdajnici što su dozvolili albanskim izbeglicama da dođu u njihovo selo. Meštanima Srbima rekli su da imaju 24 časa da nas izbace.

Sledećeg dana, 9. aprila, lokalni Srbi su obezbedili sedam autobusa. Potom su odvezli u Žur /Zhur/ sve ljude koji nisu bili iz Srbice. Autobuse su vozili Srbi iz sela.

Odatle smo morali da opešačimo ostatak puta, oko šest kilometara, do granice. Moj brat i trećina tih ljudi su već bili otišli i krenuli ka Prizrenu. Lokalni Srbi su navodno jamčili za Albance iz Srbice, stoga su ovi tamo ostali, ali to je bio samo kratki predah jer su ih na kraju prognali u maju.

Kada kažem da su nas odvezli u Žur, treba da napomenem da se tuda kretala kolona ljudi i traktora iz Landovice koja je polako išla ka granici. Iz Srbice smo izašli pod pratnjom policije u autobusima koji su preticali te ljude da bi stigli u Žur.

Na granici je policija tražila da damo lična dokumenta. Dao sam svoju ličnu kartu, koju su bacili na gomilu drugih sličnih dokumenata.

POTPIS SVEDOKA:
/paraf/

OSTALI PRISUTNI:
/paraf/

POTVRDA SVEDOKA

Ova izjava, koja se sastoji od 7 stranica, glasno mi je pročitana na albanskom jeziku i sadrži sve što sam rekao, po svom znanju i sećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svestan sam da se može upotrebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum: 5. oktobar 2001.

POTPIS SVEDOKA:
/paraf/

OSTALI PRISUTNI:
/paraf/

S

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Asllan Tahiri, prevodilac, potvrđujem sledeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovan i ovlašćen od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim s albanskog jezika na engleski jezik, kao i sa engleskog na albanski jezik.
- 2) Halil Morina mi je dao do znanja da govori i razume albanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno preveo sa engleskog na albanski jezik u prisustvu Halila Morine koji je, po svemu sudeći, čuo i razumeo prevod ove izjave.
- 4) On je potvrdio da su, po njegovom znanju i sećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih preveo, što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mestu.

Datum: 5. oktobar 2001.

Potpis: /potpisano/

POTPIS SVEDOKA:
/paraf/

OSTALI PRISUTNI:
/paraf/